

TEXNOLOGIYA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING IJODKORLIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI

K.E.Bolliyev

Qarshi davlat universiteti

Annotatsiya: Maqolada texnologiya darslarida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlanirish uchun ijodkorlik masalalarini yechishda foydalanish mexanizmlari keltirilgan. 5-sinfda "Uy xo'jaligi texnologiyasi" ijodiy darsi misol keltirilgan.

Kalit so'zlar: ixtirochilik, ijodkorlik, texnologiya darsi, loyiha faoliyati, ijodkor shaxs.

МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ УЧАЩИХСЯ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГИИ

Аннотация: В работе представлены механизмы применения в обучении технологии для развития творческих способностей учащихся. Приведен пример креативного урока в 5 классе.

Ключевые слова: изобретательность, творчество, урок технологии, проектная деятельность, творческая личность.

Hozirgi kunda ijodkor, tashabbuskor, hamda serqirra shaxsni tarbiyalash, uni kamol toptirish eng dolzarb masalalardan hisoblanadi. Shunday ekan, zamonaviy ta'linda ro'y berayotgan chuqur islohatlar va boshqa o'zgarishlar jarayoni kun tartibiga shaxsning ijodiy salohiyatini shakllantirishga yordam beradigan ijodkorlik, ijodiy fikrlash va tasavvurni rivojlanirish muammosini ustuvor vazifa sifatida ilgari surmoqda. Yangi O'zbekiston kelajagi uchun muhim orin tutuvchi, hamma davrlarda ham tarixni harakatlantiruvchi kuch bo'lmish yoshlarni mukammal bilimga ega, mustaqil fikrlash va bunyodkorlik qobiliyati muhim o'rinni tutishi kerakligini anglagan holda jamiyatda faoliyatning turli sohalarida band bo'lgan mutaxassis yoshlarni ijodiy qobiliyatlarini rivojlanirish orqali maqsadga erishish mumkin.

Ta'lim tizimining maqsadi nafaqat bilim tizimini o'zlashtirish, balki o'quvchi ijodiy qibiliyatlarini rivojlanirish asosini tashkil etuvchi ko'nikma va malakalar egallash orqali tajriba va ijtimoiy kompetensiyaga ega shaxsni shakllantirish hisoblanadi. Xalq ta'lim tizimidagi umumta'lim maktablarining 11 yillik o'tishi munosabati bilan o'quvchilarda mustaqil fikrlashning individualligini, murakkab hayotiy muammolarni nostandard usullar bilan hal qilish qobiliyatini rivojlaniradigan ish uslublari va usullarini takomillashtirish zarurati tug'ildi [1]. Ushbu muammolarni hal qilishda professor M.M.Zinovkinaning ijody masalalarning hal qilishda foydalanish maqsadga muvofiq. Ushbu innovatsion pedagogik tizimining maqsadi o'quvchining ijodiy shaxsini shakllantirish va rivojlanishini ta'minlashdir, shu bilan bir vaqtida ijodiy muammolarni

hal qilishning samarali usullarini ishlab chiqish va qo'llash bo'yicha ilmiy va amaliy yo'nalishdir. Ijodkor shaxs - bu tizimli fikrlash qobiliyatiga ega, ijodkorlikning har qanday darajasida ijodiy muammolarni hal qilishga qodir shaxs hisoblanadi. Ushbu pedagogik tizimi eng erta bolalikdan boshlab o'quvchilarining izlanish-bilish faoliyatiga asoslanadi, o'quvchilarni ijodkorlikni o'rgatish mumkin va kerak [1,3]. Bunda qarama-qarshi fikrda bo'lganlar jamiyat taraqqiyotiga to'sqinlik qilishini inobatga olish zarur, biz har bir insonni dahoga aylantira olmasligimiz mumkin, lekin dunyoda ijod uchun imkoniyatlar shunchalik ko'pki, har kim bu erda o'z o'rnini topa olishiga shak shubha bo'lishi mumkin emas. Ijodkorlik ajoyib motivatsiyaga ega, chunki u o'quvchilarini qilayotgan ishlariga qiziqtiradi, hamda qimmatli g'oyaning yaqinda tug'ilishiga imkoniyat tug'diradi, har kimga bunga erishish imkoniyatini beradi, hayotni yanada quvonchli va qiziqarli qiladi. Ijodkorlik jamoaviy ish uchun asos bo'lib xizmat qiladi [1].

O'quvchilar ijodiyotining o'ziga xos xususiyati shundaki, buning natijasida ijtimoiy ahamiyatga ega mahsulot yaratilmaydi, lekin ijodkorlik jarayonining o'zi va uning natijasi o'quvchining shaxsiy rivojlanishi uchun muhim bo'lib, uning kelajakdagi muvaffaqiyatli hayotining asosi hisoblanadi. Texnologiya fani o'qituvchisining asosiy vazifasi o'quvchida ijodkorlikka qiziqtirish va uning mustaqil ishlab chiqarish faoliyatini rivojlantirishga yordam berishdir [1].

Quyida 5-sinfda ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish bo'yicha "Uy xo'jaligi texnologiyasi" mavzusidagi ijodiy dars ishlanmasi keltiramiz.

Dars jihozlari:

1. "Uy xo'jaligi texnologiyasi" darsligi 5-sinf, V.D. Simonenko. Moskva. Ventana-Graf, 2014 [2].

2. Dars uchun kompyuter, proyektor, kompyuter taqdimoti.

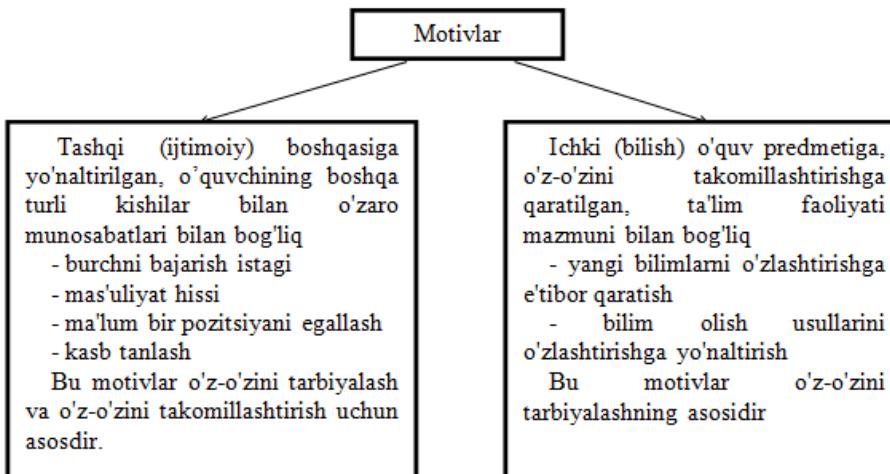
3. Dizayn mahsuloti uchun materiallar va jihozlar.

Ijodiy qobiliyatlarning rivojlanishi sinfda va amaliy faoliyat jarayonida amalga oshiriladi, bu yechimning o'zgaruvchanligini o'z ichiga oladi va har xil turlar (chizish, modellashtirish, badiiy modellashtirish, qo'llash va boshqalar) bilan ifodalanishi mumkin. Bularning barchasi o'quv motivatsiyasini oshirishga, o'quvchilarining badiiy va ijodiy qobiliyatlari va qiziqishlarini to'liq ro'yobga chiqarishga imkon beradi.

Bolalar ijodiyotining o'ziga xos xususiyati shundaki, buning natijasida ijtimoiy ahamiyatga ega mahsulot yaratilmaydi, lekin ijodkorlik jarayonining o'zi va uning natijasi o'quvchining shaxsiy rivojlanishi uchun muhim bo'lib, uning kelajakdagi muvaffaqiyatli hayotining asosi hisoblanadi. [1].

Oquvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish tamoyillar asosida amalga oshiriladi.

1) Ijodiy faoliyat uchun motivatsiyani rivojlantirish tamoyili (1-rasm).

1-rasm. Ijodiy faoliyat uchun motivatsiyani rivojlantirish tamoyili strukturasi

2) Mustaqil bilim olish va o'z-o'zini tarbiyalash ko'nikmalarini rivojlantirish tamoyili. Mustaqil bilim olish - ta'lif muassasalaridan tashqarida va o'qituvchining yordamisiz mustaqil ravishda bilim olish.

O'z-o'zini tarbiyalash sub'ektning shaxs sifatida to'liq ro'yobga chiqarishga qaratilgan, aniq idrok etilgan maqsadlar va ideallariga muvofiq shaxsni o'zgartirishga qaratilgan ongli faoliyatidir. Shunday qilib, anglash darajasini ortib borishi jarayonida o'z-o'zini tarbiyalash shaxs sifatida rivojlantirish uchun tobora muhim kuch hisoblanadi. O'z-o'zini tarbiyalashning zaruriy tarkibiy qismlariga shaxsiy rivojlanishni tahlil qilish, o'z-o'ziga hisobot berish va o'zini o'zi nazorat qilish kiradi.

3) Ijodiy faoliyatning ustuvorligi tamoyili. Bu tamoyil asosiy tamoyillarida biri hisoblanadi. Loyihalashtirilgan pedagogik tizimlar, jarayonlar, vaziyatlarni o'quvchilarning haqiqiy ehtiyojlari, qiziqishlari va imkoniyatlariga bo'ysundirish zarur. Su bilan bir qatorda o'qituvchi o'z loyihalarini o'quvchilarga majburan yuklamasligi, orqaga qaytishni bilishi, ularni boshqalar bilan almashtirishi lozim bo'ladi. Ana shunda o'quvchilarni o'zini improvizatsiya qilish imkoniyatini qoldirib, qat'iy va batafsil loyihalashning hojati qolmaydi. Loyihalashda o'qituvchiga o'zini o'quvchining o'rniliga qo'yishi, yaratilgan tizim, jarayon yoki vaziyat ta'sirida paydo bo'ladigan o'quvchining xatti-harakati, o'zi uchun his-tuyg'ulari bilan aqliy tajriba o'tkazish tavsiya etiladi.

4) Pedagogik jarayonni va o'quvchilarning individual xususiyatlarini muvofiqlashtirish tamoyili. O'qituvchi va o'quvchilarning shaxsiy tengligi pozitsiyasini ko'zda tutadi. Ular o'rtasidagi hamkorlik shakllari o'qituvchining o'quvchilarni faoliyatini tashkil etishdagi maksimal yordamidan tortib, o'quvchilar faolligini bosqichma-bosqich oshirishni nazarda tutadi.

5) O'quvchilarning mustaqilligi va ijodkorligini ta'minlovchi ta'lim shakllarini tanlash tamoyili: o'quvchining doimiy tanlash sharoitida yashashi, o'qishi va tarbiyalanishi pedagogik jihatdan maqsadga muvofiqdir.

Hozirgi vaqtida maktab o'quvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirishga hissa qo'shadigan noan'anaviy dars turlari ommalashmoqda. Bunday darslar o'quvchilarni nafaqat o'rganilayotgan fanga qiziqishni oshirish, balki ularning ijodiy mustaqilligini

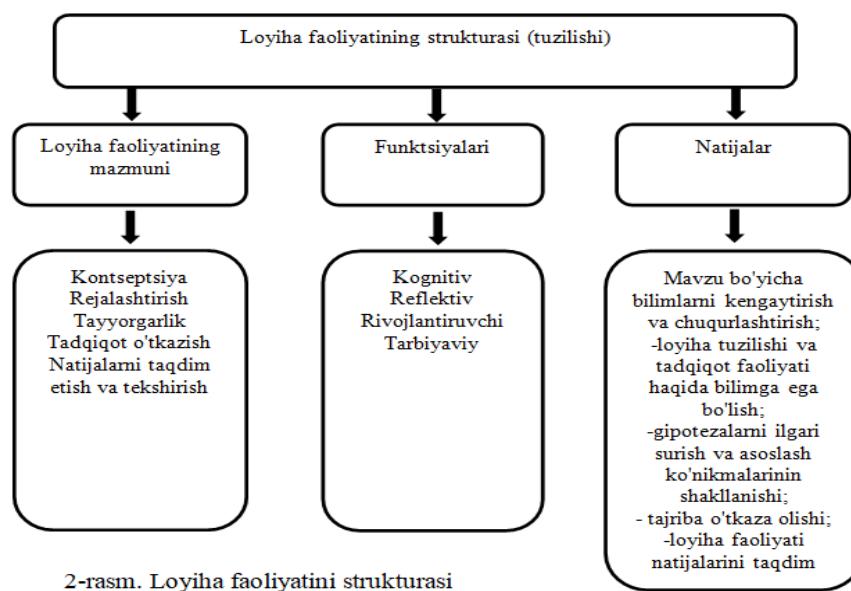
rivojlantirish, turli bilim manbalari bilan ishlashga o'rgatish, muloqot ko'nikmalarini shakllantirish va takomillashtirish, iste'dod va ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish imkonini beradi.

Talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish shartlariga quyidagilar kiradi:

- motivatsiya,
- fikrlash,
- muammoni aniqlash va hal qilish;
- bilim va ko'nikmalardan foydalanish;
- unumdarlik,
- badiiy ijodkorlik,
- ijodiy hamkorlik.

Darsning eng qiziqarli shakli loyihalangan dars shaklidir. Buni asosida o'quvchilarning bilim olishi, tanqidiy va ijodiy fikrlashini rivojlantirish, o'z bilimlarini mustaqil ravishda loyihalashi hamda axborot makonida erkin harakat qilish qobiliyati yotadi. Loyiha faoliyati bu o'quvchilarning ijodiy bilim olish va o'yin jarayonining sintezi bo'lib, uning uzluksiz sharti oldindan ishlab chiqilgan reja, oraliq bosqichlar va amalga oshirish usullarining mavjudligi bilan aniqlanadi (2-rasm) [3].

Loyiha - bu o'zaro bog'liq bo'lgan bosqichma-bosqich harakatlar majmuasi bo'lib, ularni amalga oshirish uchun tegishli resurslar ajratiladi va aniq muddati belgilanadi. Loyihani amalga oshirish natijasida moddiy mahsulot olinadi (o'yinchoqlar, kitoblar, chizmalar, kostyumlar, maketlar, modellar va boshqalar); tadbirlar (spektakllar, viktorinalar, moda namoyishlari va boshqalar) amalga oshiriladi.

2-rasm. Loyiha faoliyatini strukturasi

Loyiha faoliyatini uch bosqichda amalga oshirish tavsiya etiladi:

1. Kontseptsiya.
2. Amalga oshirish.
3. Mahsulot.

Tayyorgarlik bosqichida g'oya paydo bo'ladi, maqsad va vazifalar belgilanadi, ish rejasi tuziladi, uni amalga oshirish yo'llari belgilanadi va zarus materiallar tanlab olinadi. Ikkinch bosqich amalga oshhirish - ijro etish bosqichi hisoblanadi. Bunda oldindan ishlab chiqilgan reja bo'yicha (faoliyat jarayonida tuzatishlar bilan) loyiha yaratiladi. Yakuniy bosqichda loyiha himoya qilinadi yoki taqdimoti o'tkaziladi.

Loyihalash uslubining muhim jihat shundaki, o'quvchilarning individual va guruh faoliyatining kombinatsiyasi natijasida o'quvchilar nafaqat yangi bilimlarga ega bo'libgina qolmay, balki o'quvchilar ijodkorlik mehnatining moddiy natijasi - o'quv mahsulotini ham yaratadilar. Texnologiya darsidagi loyiha faoliyatidan foydalanish o'quvchilarning ijodiy fikrlashini uzlusiz ravishda shakllantirish va ijodiy qobiliyatini rivojlantirish uchun xizmat qiladi.

“Qog'oz salfetkalardan hajmli gullar yasash texnologiyasi”

mavzusida kryeativ dars ishlanmasi

Dars “Ijodiy loyiha faoliyati” tematik blokining bir qismi bo'lib, mavjud bo'lgan oddiy materiallardan foydalangan holda do'stlar va oilalar a'zolari uchun bayram sovg'asini yaratishni o'z ichiga oladi.

O'quvchilar o'z mahsulotlarini yaratish jarayonida buyumni yasash texnologiyasi va uni bezashning turli usullarini o'zlashtiradilar. Darsning natijasi mini-loyihani amalga oshirish bo'lib, sovg'ani o'rash va salfetkalar gulastasi tuzish, ijodiy faoliyatini baholash bo'ladi.

1-blok. “Motivatsiya”.

Darsga emotsiyal kirish qismida P.I.Chaykovskiyning "Gullar valsi" musiqasi ostida darsning maqsadi, o'tkazish shakli, darsda ishlash usullari boyon qilinadi.

Aqliy hujum.

Maqsad: o'quvchilarni faollashtirish maqsadida ularni kayfiyatini ko'tarish va o'z-o'zini qadrlashni yaxshilash. Aqliy hujumning eng muhim afzalliklaridan biri shundaki, aqliy hujum paytida ijodiy fikrlash rag'batlantiriladi, standart fikrlash doirasidan tashqariga chiqiladi va g'oyalalar generatsiyasi qulay ijodiy muhitda sodir bo'ladi (ish paytida bildirilgan fikrlarni tanqid qilish taqiqlanadi). Shu bilan birga, bunda har qanday g'oyalarni, shu jumladan xayoliy va haqiqiy bo'lмаган, kulgili g'oyalarni ilgari surishingiz mumkin. Ushbu shakl o'rganish uchun motivatsiyani oshiradi, ijodkorlikni faollashtiradi, dunyoqarashni kengaytiradi. Shu bilan birga kutilmagan holda muloqatlarga usullar qo'llaniladi. Xotirani zo'riqtirish va berilgan masala detallari bilan boshqa shunga o'xshash muammolar o'rtasidagi mumkin bo'lgan bog'lanishlarni tasavvur qilishga imkon yaratiladi.

O'qituvchi g'oyalalar yaratish uchun san'at shakllaridan foydalanishi ham mumkin.

“Sun'iy gullar turlari” ko'rgazmasi va “navro'z” bag'ishlangan she'rlar musiqiy sadolar asosida yangraydi. Guruhlar bilan ishlash. G'oya san'atning turli turlaridan kelib chiqib asoslanishi kerak: san'atning badiiy shakli so'z bo'lib, uning yordamida badiiy obrazlar va yozma matnlar yaratiladi; ovozli san'at turi - o'ziga xos tarzda tashkil

etilgan sukunat va tovush yordamida badiiy tasvirlar, g'oyalar, hissiy kechinmalarining gavdalanishi bo'lgan musiqa; san'atning amaliy turi bo'lib, u bir vaqtning o'zida odamlarning badiiy, estetik va kundalik ehtiyojlarini qondiradigan buyumlarni yaratishga qaratilgan ijodiy faoliyatdir.

Xo'sh, bizning master-klassimizning mavzusi nima? (Suniy gullardan bayram tuhfasi qilish). Mavzuni shakllantirishda aniqroq bo'lish uchun sinf o'rtasida jadvalga e'tibor bering. Katta patnisda nima bor? (salfetkalar).

2-blok “Mazmuniy mohiyati 1-qism”.

O'qitishda integratsiyalashgan yondashuv qo'llaniladi, shu bilan birga kelajakda ta'lif makonining dinamik sharoitlariga moslashishga imkon beradigan kognitiv qiziqishlar, ijodiy qobiliyatlar, umumiy ta'lif qobiliyatları va o'z-o'zini tarbiyalash ko'nikmalari shakllantiriladi va rivojlanadi, kommunikativ kompetentsiyani rivojlanirish va shakllantirish ta'minlanadi, ya'ni tabiiy muloqtlarda muomila qilish qobiliyati rivojlanadi.

Bilimlarni faollashtirish va ta'lif maqsadini belgilash. O'z qo'llaringiz bilan buyum tayyorlab, sovg'a qilishni yaxshi ko'rasisizmi? Ilgari foydalanilgan materiallarni qayta ishlab, ulardan sovg'a qilganmisiz? Sun'iy gullar tarixi haqida nimalarni bilasiz? Eng oddiy sun'iy gullarni yaratishda hamma ishtirok etdi. Eng chiroyli bayramona guldastani qanday qilish kerak?

Gullar ... Bundan go'zalroq narsani tasavvur qilish qiyin ... Odam kiyim-kechak va uy-joyga ega bo'lgach, uni qanday bezash mumkinligi haqida o'ylay boshlaydi. Uy-joy va kiyim-kechaklarni dastlab yangi yoki quritilgan gullar, keyinroq matodan yasalgan sun'iy gullar, kashta, qog'oz, yog'ochdan o'yilgan sun'iy o'simliklar bilan bezash tsivilizatsiya rivojlanishi bilan tobora ommalashib bormoqda (3-rasm).

Bezatishning bunday o'xshashligi tufayli sun'iy gullar o'zlarining tabiiy gullar o'rniiga binolarda tobora ko'proq qo'llanilmoqda, hamda bu ajablanarli holat emas. Chunki sun'iy gullarni parvarish qilish shart emas, kasal bo'lmaydi, ularni ko'chirib o'tkazish, o'g'it solish va sug'orish kerak bo'lmaydi.

Ishlab chiqarishdagi zamonaviy ishlanmalar va eng yangi texnologiyalar atrof-muhit uchun mutlaqo xavfsiz va ekologik toza sun'iy gullar va o'simliklarni yaratishga imkon beradi, bu esa inson salomatligiga bo'lishi mumkin bo'lgan salbiy ta'sirni butunlay istisno qiladi (4-rasm).

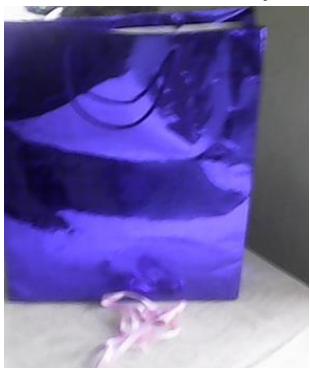

Bu gullardan bir guldaстani o'zingiz yasay olasizmi? Siz ijodiy topshiriqni bajarishga tayyormisiz? Loyihani boshlashdan oldin texnologiya darslarida xavfsizlik texnikasi qoidalarini eslab olish lozim.

Darsda jamoaviy-o'zaro ta'limdan foydalilanadi, shu bilan birga ushbu material bo'yicha ko'nikmalar yaxshilanadi; xotirani kuchaytirishga kirishiladi; har bir o'quvchi o'zini erkin his qiladi; dars jamoaviy bo'lishiga qaramay, faoliyat usuli har bir o'quvchi uchun individualdir; ana shu yo'l bilan bolaning jamoada ishslash qobiliyati shakllanadi. Bunda shakllangan ko'nikma va qobiliyatlardan mustaqil ijodiy foydalanish usuli qo'llaniladi.

1. Qadoqlash mahsulotlarini ishlab chiqarish. Har bir uyda keraksiz sovg'a paketlari to'planadi, ularni kelajakda qanday ishlatish mumkin - axir, ularni tashlab yuborish juda achinarli! Atrof-muhitning maishiy chiqindilar, jumladan, sovg'a paketlari va qadoqlari bilan ifloslanishi natijasida havo sifatining salbiy o'zgarshiga olib keladi, bu odamlarda turli kasalliklarning rivojlanishining sabablaridan biridir.

2. Gul kurtaklarini yasash (5-rasm).

5 - rasm.

6-rasm.

3-blok. "Psixologik yengillik"

Dinamik pauza. Sinfda o'qituvchi ruhiy-jismoniy stressning salbiy ta'sirini kamaytirishi kerak va buning uchun bolalarni bir faoliyatdan ikkinchisiga "o'tkazishi" kerak. Faoliyatning doimiy o'zgarishi ham jismoniy, ham psixologik (ruhiy) stressni engillashtiradi va shuning uchun o'quvchilarning sog'lig'ini mumkin bo'lgan zararlardan himoya qiladi. Shuni uchun o'qituvchi darsni o'quvchilar salomatligini saqlashni tashkil

etishning zamonaviy talablariga muvofiq, dinamik pauza o'tkazadi, buni natijasi quyidagi samaralarni beradi:

1. O'quvchilar organizmda moddalar almashinuvi kuchayadi;
2. O'quvchilar qomati yaxshilanadi;
3. O'quvchilar diqqat kuchayadi.

Jamoaviy ish, buni sinf navbatchisini olib boradi.

Navbatchi so'zi bilan hamma o'rnidan turadi, bir biriga qarab jilmashib, tabassum qilishadi, shundan so'ng jismoniy mashqlarni boshlaydi, qo'llarini yon tomonlarga va yuqoriga chozishadi, hamma o'tiradi, keyin turishadi.

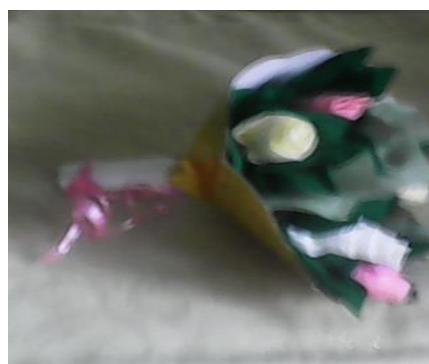
Ana shundan so'ng o'qituvchi o'quvchilarga qarab, endi siz, albatta, eng yaxshisiz, darsni davom ettiramiz deydi.

4 blok. “Mazmuniy mohiyati. 2- qism”.

1. Guldastani yig'ish (7-rasm)
2. Guldastani bezash (8-rasm)

7-rasm

8-rasm

5 blok. “Intellektual mashq”.

Analitik bosqich. jamoaviy-o'zaro ta'llim qo'llaniladi. O'quvchilarning bilim olish shakllari: individual ish; muhokama qilish, axborot almashish.

O'qituvchi axborot ma'lumotlatini ajratib ko'rsatish va strukturaviy usulidan foydalanadi. O'quvchilar o'z mahsulotlarini qo'llanishi uchun ko'rsatmalarni tuzadilar va reklama qiladilar. Shu bilan ular sovg'alarining ahamiyati haqida xulosa chiqaradilar.

Mahsulotdan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar.

Guldasta butunlay qog'ozdan tayyorlangan, shuning uchun mahsulot ehtiyojkorlik bilan ishlashni talab qiladi.

Namlik ta'sir qilmasligi uchun quruq joyda saqlash va kuyishning oldini olish uchun to'g'ridan-to'g'ri quyosh nurlaridan himoyalash lozim.

Mahsulot juda mo'rt va osongina bukiladi, uni tik holatda, yaxshisi qutida tashish kerak.

Ochiq olovdan uzoqroq saqlash lozim.

Reklama

Ushbu mahsulotni tayyorlash uchun ekologik toza materiallardan foydalanilgan.

Ushbu mahsulot odamlarda allergik reaktsiyaga olib kelmaydi. Guldasta materiallar chiqindilari va qoldiqlaridan tayyorlangan, shuning uchun u nafaqat iqtisodiy jihatdan foydali, balki mamlakatdagi ekologik vaziyatni yaxshilashga yordam beradi, chunki ishlatilgan materiallarning qoldiqlari axlatga tashlanmaydi.

Shunday qilib, bu mahsulot uyga faqat quvonch keltiradi, chunki u boshqalar uchun mutlaqo xavfsizdir.

6-blok “Xulosa”

O'z-o'zini baholash va o'zaro bir-birini baholash usullari qo'llaniladi. Bu atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha amaliyotga yo'naltirilgan faoliyat orqali ekologik muammolarni hal qilishni hisobga oladi (Qayta ishlangan materiallardan eng amaliy foydalanish).

Darsning ushbu muhim blokining maqsadi darsni faqat belgilangan va erishilgan natija bilan cheklanmasdan, balki uni mazmun-mohiyati bo'yicha zanjirini qurish, boshqalar tomonidan qo'llaniladigan usullar va uslublar bilan o'zinikini solishtirishdir. Bunda kayfiyat va hissiy holatni aks ettirish, hamda faoliyatni aks ettirish refleksiya usullari qo'llaniladi. Bu darsda “Bir so'z bilan” va “Ahamiyat va rang” usuli qo'llaniladi.

O'qituvchi: Bu bizning darsimiz tugayapti. Endi, bolalar, men sizlardan dars mashg'ulotini baholashingizni so'rayman.

Partalarda kartochkalar bor: darsda sizning holatingizni aniq belgilaydan 12 ta so'zdan 3 tasini tanlashingiz kerak. Bundan tashqari, to'plar bir xil joyda chiziladi, ular ranglanishi kerak (8-rasm):

- 1) agar dars siz uchun foydali va qiziqarli bo'lib chiqsa - to'plarni sariq rangga bo'yash;
- 2) agar dars siz uchun oddiy bo'lib chiqsa, yashil rangda;
- 3) agar dars zerikarli va qiziq bo'lmasa, binafsha rangda.

Ilhom

G'azab

Xursandchilik

Ishonchsizlik

Tinchlik

Befarqlik

Quvonch

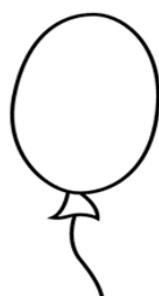
Achchiqlanish

Zerikish

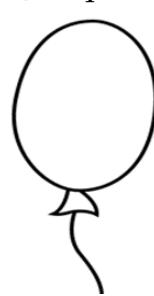
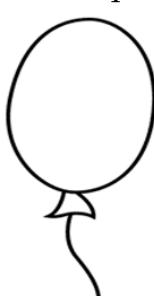
Xavfsirash

Ishonch

Qoniqish

8 - rasm

Darsda hissiy holatingizni eng aniq ifodalaydigan 12 ta so'zdan 3 tasini tanlash kerak. Ushbu texnologiya darsi o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirishni davom ettiradi. Bu bilan fantaziya va ijod olamiga kirib borishi davom etadi. O'quvchilar o'z qobiliyatlari, bilim va malakalariga ishonch hosil qiladi. Ushbu noan'anaviy darslar barcha o'quvchilarning ijodkorligini ochishga yordam beradi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish bo'yicha tizimli ishlar quyidagi natijalarni beradi: bolalar izlanuvchan, o'rganishga qodir, tanish narsalarda mo"jizani ko'ra oladigan odamlar bolib o'sishadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Боно Э. Д. Серьезное творческое мышление– М.: // Попурри. – 2005 г.
2. Технология: 5 класс. Учебник «Технология ведения дома» 5 класс, В. Д. Симоненко. Москва. Вентана-Граф, 2014 г.
3. Совершенствование технологической подготовки современного специалиста. Моделирование процесса формирование учебно - познавательной деятельности учащихся профессионального колледжа.- Deutschland, Palmarium Academic Publishing, Saarbrucken, 2017. - 90 р.
4. К.Боллиев, Х.Кулдошева, С.Ражабов. Развитие интеграционных процессов как цель и условие повышения конкурентоспособности науки: сборник статей Международной научно-практической конференции (04 июля 2020 г, г. Оренбург). - Уфа: OMEGA SCIENCE, 2020.–200 с.